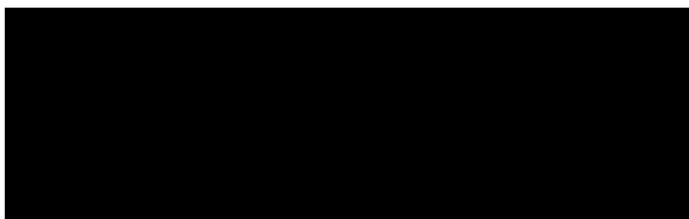

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/1999-2/2017	
Érkezett: 2017 DEC 15.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 0 db	li

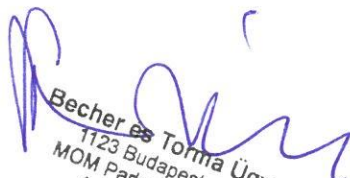
Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti utca 35-45.

**beadvány és indítvány-
kiegészítés**

képviseli:

Becher és Torma Ügyvédi Iroda
1123 Budapest, Alkotás u. 53.
MOM Park Irodaház, F. ép. 4. em.
Adószám: 18148752-2-43

A IV/1999/2017. ügyszámú alkotmánybírósági eljárásban kapott főtitkári tájékoztató levélre adott észrevételek és indítvány-kiegészítés

Alkotmánybíróság
1015 Budapest
Donáti utca 35-45.

Ügyszám: IV/1999/2017.

Alulírott, [redacted],
[redacted]:
Feleperes vagy Indítványozó) korábban csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőnk, a Becher és Torma Ügyvédi Iroda (székhely: 1123 Budapest, Alkotás u. 53., MOM Park Irodaház, F ép., 4. em.) tagja, dr. Becher Ákos ügyvéd útján, a IV/1999/2017. ügyszámú alkotmánybírósági eljárásban az alábbi

b e a d v á n y t é s i n d í t v á n y - k i e g é s z í t é s t

terjesztjük elő.

1. HÁTTÉR

- 1.1. Az Indítványozó 2017. október 6. napján benyújtott alkotmányjogi panaszában (**Indítvány**) kérte a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy (i) eljárása során forduljon előzetes döntéshozatali kérelemmel az Európai Unió Bíróságához (**EUB**) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikk (3) bekezdése alapján, (ii) az Indítványozó kérelme alapján nyilvánítsa alaptörvényellenessé az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (**Art.**) 124/C-D. §-ait az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (**Abtv.**) 26. § (1) bekezdése alapján, (iii) valamint a Kúria Kfv.V.35.729/2016/8. számú ítéletét (**Támadott Ítélet**) nyilvánítsa alaptörvényellenessé az Abtv. 27. §-a szerinti hatáskörében eljárva.
- 1.2. Az Indítvány alapján indult alkotmánybírósági eljárás során kapott főtitkári tájékoztató levélben (**Tájékoztató Levél**) foglaltak alapján az Indítvány „idő előttinek” minősül mind az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, mind az Abtv. 27. §-ára alapított indítvány tekintetében. Az Indítványban foglalt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet a Tájékoztató Levél nem tárgyalja.

2. ÁLLÁSPONTUNK

- 2.1. Az Indítványozó jelen beadványban részletesen kifejti, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság főtitkárának a Tájékoztató Levélben az *idő előttiség* tekintetében kifejtett álláspontját nem fogadja el, ugyanis **a döntés érettségére vonatkozó kritériumok (követelmények) mindhárom esetben fennállnak** – részben hasonló okok miatt. Így az ügyben való döntés nem lenne – alkotmányjogi értelemben – idő előtti, sőt, **az érdemi alkotmánybírósági döntéshozatal elmaradása a fennálló jogsértő állapot fenntartását eredményezné.**
- 2.2. A következőkben az Indítványozó az Indítványban benyújtott **három fő kérelem mentén kívánja részletesen bemutatni, hogy az Indítvány miért nem minősül idő előttinek.**

3. ÁLLÁSPONTUNK RÉSZLETES KIFEJTÉSE

(I) A TÁMADOTT ÍTÉLETBEN A JOGOSULATLANUL VISSZATARTOTT ÁFA UTÁN JÁRÓ KAMAT TEKINTETÉBEN KIFEJTETT ÉS ELVI ÉLLEL RÖGZÍTETT KÚRIAI GYAKORLAT SÉRTI AZ UNIÓS JOG TÉNYLEGES ÉRVÉNYESÜLÉSÉNEK ÉS EGYENÉRTÉKŰSÉGÉNEK ELVÉT ÉS E SÉRELEM KIKÜSZÖBÖLÉSÉRE NINCS ESÉLY A TOVÁBBI ELJÁRÁSOK SORÁN SEM

- 3.1. Kétségtelen, hogy formálisan az „*eljárás jelenleg is folyamatban van*”, ahogyan a Tájékoztató Levél is rögzíti, azonban tartalmilag vizsgálva az alkotmányjogi-adójogi kérdést, a Kúria már elvi éllel eldöntötte, és az e döntéstől való eltérésre nincs észszerű esély. Mindezeken felül az ügy érdemében hozott Kúriai Határozat alkotmányjogi panasszal való megtámadhatóságát támasztja alá az Alkotmánybíróság Ügyrendjének (a továbbiakban: **Ügyrend**) 32. § (2) bekezdésének *a*) pontja is. Indítványozó nézete szerint eme ügyrendbeli szabály alkalmazható a jelen esetben is, hiszen a Támadott Ítélettel felülbírált elsőfokú bírósági döntés *ratio decidendi*-jét nem érintette a Kúria.
- 3.2. A Támadott Ítélet indokolásának 26-29. pontjai rendezik a (kúriai szóhasználatban) „kamat(fel)számítás” – Indítványban kifogásolt – jogalapját, számítási módját és mértékét. A Támadott Ítélet indokolásában három másik, azonos tény- és jogkérdésre vonatkozó elvi jelentőségű, kúriai ítéletet idéz, ezekkel egyetértve hozta meg a döntését a jelen alkotmányjogi panasz-kiegészítéssel is megkérdőjelezett eljárásban.
- 3.3. Tekintettel arra, hogy a különböző összetételű kúriai tanácsok által hozott, fent hivatkozott döntések¹ megerősítésre kerültek, így nincs észszerű, reális és valós lehetőség arra, hogy a megismételt eljárást követő eljárásban a Kúria – akár azonos, akár másik tanácsa – eltérjen a Támadott Ítéletben kifejtett állásponttól, akár azon az áron, hogy valamelyik tanács jogegységi eljárást kezdeményezzen. Ezt bizonyítják a Támadott Ítélet [25]-[26] bekezdései is, amelyekben a Kúria rögzíti, hogy:
- „a perbeli jogkérdésben a Kúria már több eseti döntést hozott, amelyekben állást foglalt a pénzügyileg nem rendezett beszerzésekhez kapcsolódó áfa után igényelt kamat jogalapja és mértéke, illetve e kamat késedelmes kiutalása esetén igényelt késedelmi jogalapja és mértéke kérdéseiben.*
- (...)
- A Kúria a Kfv.V.35.205/2016/7., a Kfv.I.35.472/2016/5., a Kfv.V.35.259/2016/13. számú, a per tárgyával tény- és jogazonos ítéleteiben a perbeli jogkérdéseket már elbírált, a meghozott döntésekkel a Kúria teljes körűen egyetért.*”
- 3.4. A Támadott Ítélettel elbírált és a Kúria által is idézett ügyekben már teljesedésbe ment jogügyletekről van szó, és az ezeket visszaható hatállyal érintő új szabályozásra – így jogegységi eljárásra – nincsen valós lehetőség. Ebből következik, hogy **tartalmi, szubsztanciális értelemben a kifogásolt Támadott Ítélet végleges módon eldöntötte a jelen ügy egyik központi kérdését is: a kamat jogalapját, illetve a kamatszámítás módját és mértékét.**
- 3.5. Az Indítványozó szükségesnek tartja, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság a jelen egyedi ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásában a Kúriának a megfizetettségi feltétel miatt göngyölítésre kötelezett áfára jutó kamat megítélése során kialakított és állandósult

¹ Ld. Támadott Ítélet [26] bekezdésében hivatkozott kúriai ítéletek, valamint a 18/2017. számú közigazgatási elvi határozat.

gyakorlatát² vizsgálja és az azon alapuló immár egységes – Indítványozó szerint immár tartalmilag normává szilárdult – bírói joggyakorlatot, illetve jogértelmezést vesse össze az Indítványban foglaltaknak megfelelően az uniós jogban kimunkált tényleges érvényesülés és egyenértékűség tesztjével. Az indítványozó álláspontja szerint – ugyanis logikailag csak így lehet konkluzív, minden más lehetséges következtetést kizáró módon megállapítani az alkotmánybíróági eljárás alapjául szolgáló döntés/gyakorlat/norma tartalmát. Nyilvánvalóan ez az indítványi kérelem abból a hipotézisből indul ki, hogy a döntés/gyakorlat/norma belső és európai uniós jogi tartalma a szokásos és az Alaptörvény 28. cikkébe foglalt alkotmány- és jogértelmezési eszközökkel is tisztázható (lásd még a jelen beadvány 3.7. pontja szerinti *acte clair* doktrínát).

- 3.6. Amennyibe nem így látja a t. Alkotmánybíróság, akkor – mindezekon felül, a Tájékoztató levél által nem említett – az előzetes döntéshozatali eljárás Alkotmánybíróság általi kezdeményezése mellett az alapindítványban kifejtettek mellett a következő, megerősítő érvek is szólnak.
- 3.7. Az Alkotmánybíróság is bírósági funkciót lát el, hiszen alkotmányjogi jogvitákat dönt el végleges érvénnyel, és az egyezményes joggyakorlat alapján hatékony jogorvoslatnak minősül számos esetben a magyar vagy ahhoz nagymértékben hasonló alkotmányjogi panasz.³ Tekintettel arra, hogy a magyar Alkotmánybíróság döntése végleges, erga omnes karakterű, ezért – álláspontom szerint – belső és uniós jogi szempontból is végső soron döntő testületnek („*court of last instance*”) minősül olyan, a jelenlegihez hasonló kérdésekben is, amelyek az uniós jog értelmezését is kívánják („*acte clair ou éclair*”-doktrína). Nehéz – nézetem szerint – szem elől téveszteni ugyanis az egyenértékűségi teszt uniós és ezzel konform belső jogi egyenlőségi-alapjogi karakterét. Eme érvekre való hivatkozással is kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy előzetes döntéshozatali kérelemmel forduljon az Európai Unió Bíróságához.

(II) AZ ART. 124/C-124/D. § RENDELKEZÉSEI SÉRTIK AZ ALAPTÖRVÉNY XV. CIKK (1) ÉS (2) BEKEZDÉSEIT, UGYANIS A JOGALKOTÓ INDOKOLATLAN, ÉSSZERŰTLEN ÉS ARÁNYTALAN KÜLÖNBSEGET TESZ AZ ÁFA-VISSZATÉRÍTÉSRE JOGOSULTAK HOMOGÉN CSOPORTJÁBA TARTOZÓK KÖZÖTT ATTÓL FÜGGŐEN, HOGY MILYEN ELJÁRÁSBAN JUTOTTAK HOZZÁ A VISSZAIGÉNYELT ÁFÁHOZ, AZAZ (I) ADÓHATÓSÁGI ELJÁRÁS KERETÉBEN VAGY (II) BÍRÓSÁGI ELJÁRÁSBAN GYAKOROLT JOGORVOSLATI JOGAIK ÉRVÉNYESÍTÉSE ÚTJÁN JUTOTTAK HOZZÁ A JOGSZERŰEN VISSZAIGÉNYELT ÉS KÉSEDELMESEN VISSZATÉRÍTETT ÁFÁHOZ.

- 3.8. Az előző 3.1-3.5. pontokban kifejtettek jelen esetkörre is teljes mértékben irányadóak, így az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz sem tekinthető idő előttinek.
- 3.9. Feltétlenül szükséges, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság az „*élő jog doktrína*” („*diritto vivente*”) alapján vizsgálja az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján, hogy a Támadott Ítéletben kifejtett jog- és alkotmányértelmezési tartalom alaptörvény-konform-e. Az Indítványozó álláspontja szerint ez egyben lehetőséget ad arra is, hogy az Alkotmánybíróság állást foglaljon az „*élő jog*”, eme évtizedes múltra visszatekintő és a normákat kímélő, azok megsemmisítését elkerülő korábbi értelmezési doktrína továbbéléséről is. Az „élő jog” elmélet alkalmazása alapján az Alkotmánybíróság élő jognak a jog jogalkalmazási gyakorlat által egységesen használt értelmezési változatát tekinti, s ezt az értelmezést veszi alapul az esetleges alkotmányossági vizsgálat során. Eszerint, ha valamely jogszabálynak egyaránt van alkotmányos és alkotmányellenes értelmezése, s a jogszabály lehetséges több értelme közül a jogszabály az

² Ld. a Támadott Ítéletben foglalt bíróági döntésben és indokolásban teljes mértékben követett 18/2017. számú közigazgatási elvi határozatban kifejtett irányadó joggyakorlatot.

³ Az esetjog összefoglalására –egyebek mellett – lásd: http://www.echr.coe.int/Documents/Pub_coe_domestic_remedies_ENG.pdf

állandó és egységes bírósági jogalkalmazási gyakorlatban alkotmányellenes tartalommal él és realizálódik, az alkotmánybírói eljárásban annak alkotmányellenességét meg kell állapítani.⁴ Az „élő jog doktrína” alapján tehát – végső soron – normakontroll eljárást kell végeznie az Alkotmánybíróságnak, és megállapítania, hogy a Támadott Ítéletben megfogalmazott „élő jogi norma” sérti az Alaptörvény egyenlőségi szabályát az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint – az Indítványban előadott indokok alapján.⁵ Ennek eljárásjogi akadálya szintén nincsen, hiszen az alkotmányjogi panasz kiterjesztésére – ahogy fentebb említettem – az Ügyrend 35. §-a lehetőséget ad, és Abtv.-ben foglalt határidő-számítási szabályok sem lehetnek gátjai az érdemi vizsgálatnak, hiszen az indítványozó számára a Támadott Ítélet megismerését követően – tehát 180 napon belül – vált nyilvánvalóvá, hogy mi a kifogásolt szabályozás egységesült normatartalma. Megjegyzi az indítványozó azt is, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti eljárásnak az sem akadálya, hogy bírói döntés született az alkotmányjogi értelemben vett „egyedi ügyben”, mivel ahogy fentebb utaltam rá, itt valójában, az élő jog doktrínájának logikájából kiindulva nem egyedi jogalkalmazás, hanem bírói normaalkotás történt. Ezt a lehetőséget – a büntetőügyeken kívül – az Alkotmánybíróság is számos ügyben elismerte, ahogy a törvényhozó hatalom is, különben a jogegységi határozatok nem lennének felülvizsgálhatóak alkotmányossági szempontból.⁶

3.10. A fentiekkel összefüggésben ki kívánom terjeszteni az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előadott egyenlőségi normakontroll-kérelmekben előadottakat az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, valódi alkotmányjogi panasz-eljárásra is. Az egyenlőségi kritériumoknak a Támadott Ítéletre való kiterjesztése nem precedens nélküli a tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlatában. A hatáskör-kiterjesztést tartalmazó 3095/2016. (V. 12.) AB végzés alapján „[a]z Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdésének az értelmezett tartalma nemcsak a jogszabályokra irányadó alaptörvényellenességük vizsgálatakor, hanem a bírói döntésekben megjelenő jogszabály-értelmezésre is, a jogszabályok normatartalmának meghatározása során, a jogszabály konkrét tényállásra vonatkoztatásánál. Ha a döntés összefügg alapvető joggal, és az adott bírósági ügyben lényeges jogi érvek tárgyilagos értékelésével semmilyen módon nem támasztható alá, a kétségtelenül alkalmazandó törvény jelentésétől feltűnően elszakad, ésszerűtlen okfejtésen alapul, az elemi logika szabályait semmibe veszi, akkor a jogértelmezés lehet önmagában is alapjogsértő. (...)”

3.11. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozta azt is, hogy az „Alaptörvény 28. cikke kimondja, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak”. Ezen alaptörvényi rendelkezést az Indítványozó már az Indítványban is hangsúlyozza. Az Indítványozó eme érvek alapján is kéri az egyenlőségi szabály értelmezésével összhangban is a Támadott Ítélet megsemmisítését az Abtv. 27. §-a alapján.

(III) A TÁMADOTT ÍTÉLET ÉS ANNAK ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ KÚRIAI ELJÁRÁS SÚLYOSAN SÉRTI AZ INDÍTVÁNYOZÓ TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOGÁT ÉS A JOGSÉRELEM CSAK A JELEN ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI ELJÁRÁSBAN ORVOSOLHATÓ

3.12. Az Indítványozó hangsúlyozza, hogy az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jog azt a minimális tartalmi követelményt állítja az adóigazgatási eljárásban hozott határozatot felülvizsgáló bírói döntés indokolásával szemben, hogy az eljárási törvény rendelkezéseinek megfelelően az határozat

⁴ Lásd például a 23/1998. (VI. 9.) AB határozatban.

⁵ Ld. Indítvány 3.44-3.46. pontjai.

⁶ Lásd az Abtv. 37. § (2) bekezdését.

törvényességét érintő lényeges kérdéseit kellő mélységben vizsgálja meg, és ennek indokait döntésében részletesen mutassa be.⁷

- 3.13. Ahogyan az Indítvány is hangsúlyozza: a Kúria a Támadott Ítélet [23] pontjában pusztán rögzíti, hogy a „felperes [Indítványozó] az ítélet hatályában fenntartását kérte”, holott az Indítványozónak a felülvizsgálati eljárásban 2017. május 12. napján személyesen benyújtott és érkezett, továbbá a t. Alkotmánybírósághoz is benyújtott felülvizsgálati ellenkérelme az **alapul fekvő közigazgatási bírósági ítélet fenntartása iránti kérelme mellett számos további érvet sorakoztatott fel**⁸ a határidőben ki nem utalt áfa után járó **kamat helyes jogalapja és mértéke tekintetében. A Támadott Ítélet az Indítványozó ellenkérelmében előadott további érveit teljes mértékben figyelmen kívül hagyja és a Támadott Ítéletben a mellőzés okát nem indokolja.**
- 3.14. Az Indítványozó a felülvizsgálati eljárás során előterjesztett ellenkérelmének 3.40. pontjában – arra az esetre, ha a Kúria az Indítványozó álláspontjától eltérő következtetésre jutna – kérte a Kúriát, hogy a per tárgyalásának egyidejű felfüggesztésével az EUB előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezze. E tekintetben az Indítványozó még a megválaszolandó uniós jogi kérdések tervezetét is megfogalmazta.
- 3.15. A Kúria azonban nem tett eleget a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 155/A. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének:
- „(2) Az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezéséről a bíróság végzéssel határoz, egyidejűleg a per tárgyalását felfüggeszti. (...) A bíróság az elutasító döntését legkésőbb az eljárást befejező érdemi határozatában megindokolni köteles”*
- 3.16. A Kúria teljes mértékben figyelmen kívül hagyta és még csak indokát sem adta annak, hogy az Indítványozó Pp. 155/A. § szerinti előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét miért nem vizsgálta meg. A Kúria a kérelmet még csak formálisan sem utasította el, a PP szerinti indokolási kötelezettségének nem tett eleget.
- 3.17. Az Alkotmánybíróságnak a Pp. 155/A. §-ával összefüggésben jogalkotói mulasztást megállapító – 26/2015. (VII. 21.) AB határozata, valamint a Pp. 155/A. § (2) bekezdése azt a követelményt támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az előzetes döntéshozatal kezdeményezésének elutasítását legkésőbb az ügydöntő határozatban indokolni köteles (ld. 3082/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [31]–[34]).
- 3.18. Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint a tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszere az eljárási törvényekben (pl. Pp.) foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Az Alaptörvény 28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy “[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.” Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg, hogy ítékezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az

⁷ Ld. 7/2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [38].

⁸ Ld. pl. a felülvizsgálati ellenkérelem 3.41-3.49. pontjaiban rögzített alkotmányos érvek.

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e.

- 3.19. Az Alkotmánybíróság elvi élel mutatott rá arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.
- 3.20. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint, „ha egy előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére kötelezett bíróság (jelen esetben Kúria) előtt merül fel a felek részéről a közösségi jog alkalmazásának, érvényessége megállapításának, illetve értelmezésének a kérdése, és a bíróság a kezdeményezésére irányuló indítvány elutasítása tárgyában nem hoz indokolt döntést, az egyértelműen alappal veti fel a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét.”⁹
- 3.21. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint – a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadóan – „az eljáró bíróságnak függetlenül attól, hogy kötelezettnek minősült-e vagy sem, továbbá függetlenül attól, hogy helyt ad-e a kezdeményezésre irányuló kérelemnek, avagy sem, alakszerű döntést kell hoznia a kezdeményezésről, és azt legkésőbb az ügydöntő határozatban meg kell indokolnia. Az indítványozó peres fél ugyanis joggal számíthat arra, hogy az ügye kapcsán felmerült és annak eldöntése szempontjából releváns közösségi jogi probléma a Bíróság elé kerül. Ennek elmaradása érdemi kihatással lehet a jogvita végeredményére, ezért a bíróság köteles megindokolni az indítvány elutasítását, mivel egyrészt ez garantálja, hogy megalapozott döntést hozott a kezdeményezés tárgyában, másrészt a peres fél innen ismerheti meg a döntés okát.”¹⁰
- 3.22. Tekintettel arra, hogy a Kúria az Indítványozó a jelen ügy uniós jogi vonatkozásai miatt kiemelt kérdésként kezelendő előzetes döntéshozatal iránti kérelmével egyáltalán nem foglalkozott, azt alaptörvény- és jogszabálysértő módon teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, ezáltal súlyosan megsértette Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát. Az Indítványozó nézete szerint az indokolás teljes elmulasztása – különösen a fent idézett alkotmánybírósági határozat meghozatala után – egyrészt alapvető alkotmányjogi kérdésnek minősül (hiszen döntően érinti az Alkotmánybíróság és a Kúria közötti hatalommegosztási viszonyt), másrészt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezett, így az Abtv. 29. §-a szerinti alternatív befogadási feltételek közül mindkettő fennáll.
- 3.23. Az Indítványozó álláspontja szerint – a Tájékoztató Levélben foglaltakkal ellentétben – sehol máshol nem orvosolható a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme a Támadott Ítéletben foglalt döntéshez vezető eljárás, illetve az lezáró döntés tartalma és indokolása eredményeként állt elő. Ennek megfelelően az ügy most felel meg az érettség követelményeinek („ripeness criteria”), a megismételt eljárást követően vitatva

⁹ Ld. 26/2015. (VII. 21.) AB Határozat, Indokolás [60].

¹⁰ Ld. 26/2015. (VII. 21.) AB Határozat, Indokolás [60].

már határidőn túli („moot”) lenne a Támadott Ítélet és az annak alapjául szolgáló kúriai eljárás vitatása.

- 3.24. Ezzel összefüggésben és a fentiekén túl az Indítványozó hangsúlyozza, hogy a jogorvoslathoz való jognak nem pusztán formainak, hanem elsősorban hatékonynak kell lennie ahhoz, hogy az alaptörvény-szerű és egyezmény-konform legyen.
- 3.25. Az Alkotmánybíróság számos alkalommal, többféle szempontból foglalkozott – mind a rendesbírói jogorvoslatokat, mind az alkotmányjogi panaszt¹¹ illetően – a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmával. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége {lásd: 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27., 31.; 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16], legutóbb megerősítve: 3059/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- 3.26. A jogorvoslathoz való alapjog biztosítását jelenti, ha az eljárásban a törvény garantálja az érintett számára, hogy ügyét az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el (513/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 731, 734.). Minden jogorvoslat lényegi eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186., 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]; legutóbb megerősítve: 18/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [10]}. A különböző eljárásokban a jogalkotó eltérő jogorvoslati formákat, jogorvoslatot elbíráló fórumokat állapíthat meg, valamint azt is eltérően határozhatja meg, hogy hány fokú jogorvoslati rendszer érvényesülhet {1437/B/1990. AB határozat, ABH 1992, 453, 454.; hasonlóan: 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}.
- 3.27. Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, így nem csak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták {lásd például 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}, hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így például ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslathoz való jogot {lásd 21/1997. (III. 26.) AB határozat, ABH 1997, 103, 105–106.; megerősítve: Abh1., Indokolás [31]}.
- 3.28. Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben leszögezte, hogy a jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony érvényesülése nem csupán a jogalkotóval szemben (a jogszabályok tartalmát illetően) fennálló követelmény, hanem az Alaptörvény 28. cikkéből következően (a jogszabályok értelmezése során) a jogalkalmazó szerveket is kötelezi. Mindez összhangban van az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 13. cikkében garantált hatékony jogorvoslathoz való jognak az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) ítélezési gyakorlatában kibontott tartalmával is. Az EJEB maga is hangsúlyozta ugyanis, hogy az Egyezmény 13. cikkében biztosított jogorvoslati jog hatékonyságának mind a jogszabályok, mind azok gyakorlati érvényesülését illetően is fenn kell állnia, amit az Egyezményben részes államok hatóságai nem akadályozhatnak működésük során jogszerűtlenül {Ilhan kontra Törökország [GC] (22277/93.), 2000. június 27., 97. bekezdés; Karácsony és mások kontra Magyarország (42461/13.), 2014.

¹¹ Az alkotmányjogi panasz jogorvoslati jellegét már az Alaptörvény előtti értelmezési gyakorlat is egyértelművé tette. Lásd például a 41/1998. (X. 2.) AB határozatot.

szeptember 16., 96. bekezdés; Szél és mások kontra Magyarország (44357/13.), 2014. szeptember 16., 93. bekezdés} {lásd: Abh1., Indokolás [32]}.

- 3.29. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megtételéhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket. Nézetem szerint azzal, hogy a felülvizsgálati kérelmemet – közte az előzetes döntéshozatali eljárásra vonatkozó kérelmemet – teljesen figyelmen kívül hagyta a Kúria, figyelmen kívül maradtak e követelmények. A fentiek alapján, az indítványozó kéri a jelen indítvány-kiegészítéssel is Támadott Ítélet (a Kfv.V.35.729/2016/8. számú ítélet) alaptörvény-ellenessé nyilvánítását és megsemmisítését az Abtv. 43. §-ának megfelelően, mivel ezen ítélet meghozatala során nem teljesültek az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése, illetve az Egyezmény 6. cikke szerinti követelmények.
- 3.30. Az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása és az annak való helyt adás ugyanis képes lenne alaptörvény-szerűen és egyezmény-konform¹² módon megelőzni a további (folyamatos) jogsértést, valamint időszerű¹³ és hatékony jogorvoslatot biztosítani, hiszen az alkotmányjogi panasz benyújtása is alapvető jog az Alkotmánybíróság gyakorlatában és így a hatékony jogorvoslat („*effective remedy*”) egyezményes¹⁴ fogalmi feltételeinek is meg kell felelnie. Erre az indítvány alapján háromféleképpen is sor kerülhet: (i) egyrészt az Alkotmánybíróság él az európai uniós jogból eredő hatáskörével, és előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményez a panasz-indítványban megjelölt kérdésekben az Európai Unió Bíróságánál, (ii) helyt ad az Abtv. 26. § (1) bekezdése vagy (iii) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasznak.

A fentiek tekintettel kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a jelen alkotmánybíróági eljárás alapjául szolgáló alkotmányjogi panaszban foglaltakat érdemben bírálja el, és az abban, valamint a jelen beadványban és indítvány-kiegészítésben foglalt kérelmeknek megfelelő tartalmú határozatot hozni szíveskedjen.

Tisztelettel:

[Redacted signature block]

¹² Az egyezmény-konformitás alatt az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) rendelkezésének és a strasbourgi bíróság ítélkezési gyakorlatának való megfelelést értem.

¹³ A szerteágazó esetjogból lásd például: Sürmeli v. Germany, App. No. 75529/01, Nagytanácsai döntés, 2006. június 8. 97-101. bekezdések.

¹⁴ Itt is – értelemszerűen – az Emberi Jogok Európai Egyezményére hivatkozok.